

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 68.940/3
van 31 maart 2021

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Onderwijs,
Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand ‘houdende vaststelling
van de dieren die een erfelijke aandoening vertonen als vermeld
in artikel 19, § 2, en 27, § 1, van het koninklijk besluit van
27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor
inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de
verhandeling van dieren’

Op 1 maart 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van ministerieel besluit ‘houdende vaststelling van de dieren die een erfelijke aandoening vertonen als vermeld in artikel 19, § 2, en 27, § 1, van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 23 maart 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 31 maart 2021.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

1. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand strekt ertoe een erfelijke aandoening te bepalen, namelijk voor katten met de TRPV4:c.1024G>T-variant in homo- of heterozygote staat, die geldt als een erfelijke aandoening die niet kan worden verholpen via oordeelkundige paringscombinaties tussen kweekdieren binnen de raspopulatie. Overeenkomstig artikel 19, § 2, tweede lid, van het koninklijk besluit van 27 april 2007 ‘houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren’ is het voor beroeps- en hobby- kattenkwekerijen verboden te kweken met kweekdieren die een dergelijke erfelijke aandoening vertonen. Overeenkomstig artikel 27, § 1, vijfde streepje, van hetzelfde besluit is de verhandeling van katten met een dergelijke erfelijke aandoening verboden.

RECHTSGROND

2.1. Het ontwerp vindt rechtsgrond in de artikelen 19, § 2, tweede lid, en 27, § 1, vijfde streepje, van het koninklijk besluit van 27 april 2007, telkens zoals toegevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 12 februari 2021 ‘tot wijziging van artikel 19 en 27 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren’. Aan die bepalingen ontleent de Vlaamse minister, bevoegd voor het dierenwelzijn, de bevoegdheid om de erfelijke aandoeningen te bepalen die leiden tot een kweekverbod en een verhandelingsverbod voor de betrokken dieren.

De gemachtigde lichtte de erfelijke aandoening in kwestie toe als volgt:

“Het bedoelde gen veroorzaakt kraakbeenafwijkingen. Het (meest) zichtbare gevolg hiervan zijn vouworen, maar het veroorzaakt afwijkingen in alle kraakbeen in het lichaam (zie verder in antwoord 4). Aangezien dit gen dominant is, kan je de aandoening niet uitkruisen via oordeelkundige paringscombinaties. Immers, elke kat die drager is van dat dominante gen zal zelf de negatieve effecten ervan ervaren en kan het doorgeven aan zijn nakomelingen. Elk jong dat het gen krijgt van een ouderdier, ook al draagt het andere ouderdier dit gen niet, zal de negatieve effecten ervan ondervinden. Er bestaan dus geen oordeelkundige paringscombinaties om de negatieve effecten van dit gen uit de kattenpopulatie te krijgen. De enige oplossing om deze aandoening te doen verdwijnen, is dus om het kweken met katten die drager zijn van het gen te verbieden.”

2.2. De voormelde bepalingen vinden op hun beurt rechtsgrond in respectievelijk de artikelen 5, § 2, en 10, eerste lid, van de wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’.

ALGEMENE OPMERKINGEN

3. In advies 67.857/1/V van 31 augustus 2020 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 12 februari 2021, werd het verhandelverbod dat voortvloeit uit artikel 27, § 1, vijfde streepje, van het koninklijk besluit van 27 april 2007 in overeenstemming bevonden met de artikelen 34 en 36 van het Verdrag betreffende de werking

van de Europese Unie (hierna: VWEU). Specifiek wat de erfelijke aandoening in dit ontwerp betreft, voerde de gemachtigde nog het volgende aan:

“Voor het welzijn van de dieren is het essentieel dat zij vrij zijn van erfelijke aandoeningen die hun welzijn aantasten. Het ontwerp beoogt meer concreet een verbod in te voeren op de kweek en de verkoop van kattenrassen met de erfelijke en dus aangeboren afwijking osteochondrodysplasie. Het gaat om de zogenaamde foldkatten. Dat zijn katten met de TRPV4:c.1024G>-variant in homo- of heterozygote staat, aangezien die mutatieafwijkingen in het kraakbeen veroorzaakt, zoals naar voren gevouwen oren. Het genetische defect veroorzaakt niet alleen een abnormaal kraakbeen in het oor, maar ook in de rest van het skelet. De staartwervels verdikken tastbaar en worden stijf, de voor- en achterpoten kunnen krom (gedraaid) staan en verdikken, en de gewrichten kunnen zich abnormaal ontwikkelen. De aandoening is progressief en ongeneeslijk. De symptomen die ermee gepaard gaan, lijken op die van artritis, waarbij de gewrichten chronisch ontstoken zijn. Bewegen wordt moeilijk en pijnlijk. In ernstige gevallen zijn de katten kreupel. Het gaat hierbij dus om aandoening die een ernstig negatieve impact heeft op het dierenwelzijn. De maatregel (...) van het MB is dan ook verantwoord omwille van het dierenwelzijn. Daar deze erfelijke aandoening door haar genetische basis onbehandelbaar is, is geen minder beperkende maatregel mogelijk om hetzelfde effect te bereiken, temeer daar de aandoening in kwestie niet voorkomen kan worden door oordeelkundig kweken binnen de raspopulatie.”

Met die zienswijze kan worden ingestemd. Voor de betrokken erfelijke aandoening lijkt het handelverbod daadwerkelijk te zijn ingegeven door een dwingende reden van algemeen belang, namelijk het waarborgen van het welzijn van dieren als wezens met gevoel, dat als dusdanig ook uitdrukkelijk is erkend in artikel 13 VWEU, en kan het worden beschouwd als geschikt en noodzakelijk om die doelstelling te bereiken.

4. Wat betreft de beperking van de vestigingsvrijheid en de vrije dienstverrichting, vervat in de artikelen 49 en 56 VWEU, die voortvloeit uit het kweekverbod vervat in artikel 19, § 2, tweede lid, van het koninklijk besluit van 27 april 2007, en meer specifiek wat de erfelijke aandoening in dit ontwerp betreft, gaf de gemachtigde de volgende toelichting:

“Zoals reeds naar aanleiding van uw vragen over de rechtsgrond van dit MB gezegd, kan de vrijheid van handel en nijverheid en de vrijheid van ondernemen, zoals gewaarborgd bij artikel II.3 en II.4 van het Wetboek van Economisch Recht, niet worden opgevat als een absolute vrijheid noch als een onbeperkt recht. Deze kan beperkt worden indien hiertoe noodzaak bestaat of indien de beperking proportioneel is met het nagestreefde doel (zie o.a. het advies van de Raad van State met nr. 57.485/4, punt 2). De beperking, voorwerp van het ontwerpbesluit, is noodzakelijk, redelijk en proportioneel met het doel van de maatregel, met name de bescherming van het dierenwelzijn. Zoals aangegeven in overwegingen (40) en (41) van de aanhef van richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, wordt dierenwelzijn volgens vaste rechtspraak van het Europees Hof van Justitie beschouwd als een dwingende reden van algemeen belang en als van openbare orde. Katten met de erfelijke en dus aangeboren afwijking osteochondrodysplasie hebben zoals toegelicht onder vraag 4 pijn en een verminderd welzijn. De aandoening in kwestie kan ook niet verholpen worden via oordeelkundige paringscombinaties tussen kweekdieren binnen de raspopulatie. De maatregel is samengevat niet discriminerend en noodzakelijk waarbij het beoogde resultaat niet op een minder beperkende manier bereikt kan worden. (...)”

Ook met deze zienswijze kan worden ingestemd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

AANHEF

5. In de rubriek “Rechtsgronden” in de aanhef kan beter meer precies worden verwezen naar artikel 19, § 2, *tweede lid*, en artikel 27, § 1, *vijfde streepje*, van het koninklijk besluit van 27 april 2007.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Wilfried VAN VAERENBERGH